

Studia Generalia 2009

SUURIRUHTINASKUNNASTA ITÄMEREN KAASUPUTKEEN

MIKÄ ON MUUTTUNUT SUOMEN JA VENÄJÄN SUHTEISSA?

Helsingin yliopisto 1.10.2009, Päärakennus, sali I (Fabianinkatu 33, 2. kerros), klo 17.00–19.00

VALLAN VARJOSSA
Professori Henrik Meinander
Muuttuiko mikään?

Ruotsin kärsittyä tappion Suomen sodassa sen itäiset läänit siirtyivät syyskuussa 1809 solmitussa rauhansopimuksessa Venäjän alaisuuteen. Koska Venäjälle oli tärkeää rauhoittaa tilanne Suomenlahden ympärillä, valloitetusta alueesta muodostettiin erillinen suuriruhtinaskunta, joka sai pitää ruotsalaisen yhteiskuntajärjestelmänsä (lait, uskonto, säätyprivilegiot). Siksi Suomi alkoi heti kehittyä valtioksi valtiossa.

Turvallisuuspoliittisessa ja sotilaallisessa mielessä Suomi muuttui vuonna 1809 ruotsalaisesta venäläiseksi puskurivyöhykkeeksi. Venäjä pysyi 1900-luvulle saakka Itämeren alueen johtavana suurvaltiona ja Suomi säästyi sodilta läpi koko 1800-luvun, mikä ratkaisevasti vakautti suuriruhtinaskunnan sisäistä kehitystä ja tuki ajatusta Suomesta erillisenä kansakuntana ja kulttuurina. Kansallismielen vahvistumiseen myötävaikutti myös ratkaisevasti, että suomen kielestä tuli ensimmäistä kertaa enemmistökieli. Suomen kieltä alettiin vähitellen vaalia enemmän ja nostamaan maan johtavaksi julkiseksi kieleksi.

Toisin sanoen tietyt asiat, kuten ulkoinen turvallisuus, valtiolliset olot ja kielelliset voimasuhteet saivat aivan uuden käänteen vuonna 1809. Toiset asiat taas, kuten yhteiskunnalliset rakenteet ja talouselämän puitteet pysyivät miltei täysin ennallaan pitkään vuoden 1809 jälkeen.

Suora lähetys ja videotallenteet internetissä, osoitteessa <http://video.helsinki.fi/studia/>.
Luentojen lyhennelmät ja luentosarjan ohjelma löytyy osoitteesta www.helsinki.fi/vst.
Luentosarjan luennot julkaistaan kirjana Vapaan sivistystyön toimikunnan julkaisusarjassa.
Tilaukset: (09) 191 58063 (toimisto), vst@helsinki.fi tai www-sivuilla www.helsinki.fi/vst.